

Hur öka barns delaktighet i boenden med särskild service?

Lisbeth Lindahl, forskare, FoU i Väst, Göteborgsregionen

Bakgrund

- 1289 barn och ungdomar (0-22 år) i Sverige hade insatsen Boende med särskild service (BmSS) år 2021.
- 62 barn och ungdomar hade BmSS i Göteborg år 2021.
- 15 barn och ungdomar hade BmSS i Gbg i sep. 2022. Fler får insatsen via externa leverantörer (78 %).
- Projektet är ett uppdrag från Förvaltningen för Funktionsstöd i Göteborg (full delaktighet, ökat barnperspektiv, ökad evidens i socialtjänsten)
- Projektet syftar till metod- och verksamhetsutveckling

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

Kunskapsläget

- Det finns väldigt lite forskning om hur barn med funktionsnedsättning som bor på boenden upplever sitt boende
- Ingunn Fylkesnes*, fysioterapeut i Norge, har skrivit en avhandling** om barn med svår intellektuell funktionsnedsättning på barnboenden.

*) Sociologiska institutionen, Nord universitet, Bodø.

**) Fylkesnes, Ingunn; Sandvin, Johans Tveit. (2021) *Kropp, kommunikasjon, aktørskap. Utviklingshemma barn og unge si livsverd i den institusjonelle konteksten barnebustad*. 2021. ISBN 978-82-92958-45-2. <https://www.ntnu.edu/employees/ingunn.fylkesnes>

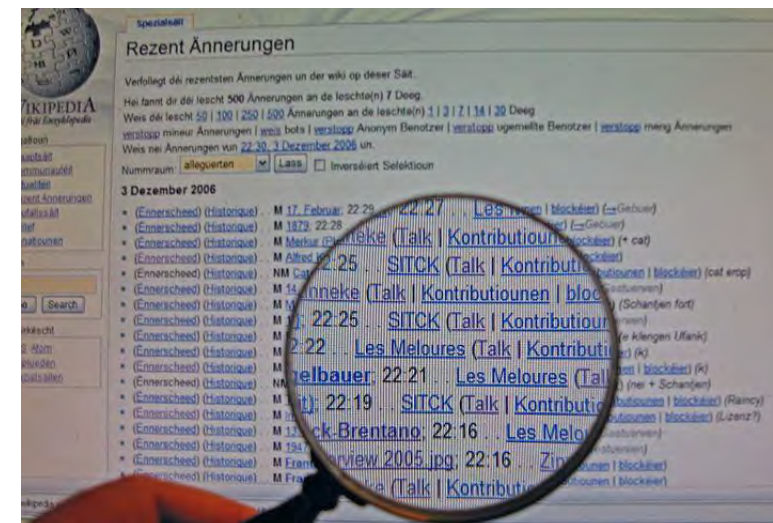
FoU-projektet

Syfte, metod, upplägg

Övergripande syfte är att undersöka hur barn med funktionsnedsättning upplever det att bo i ett boende med särskild service.

Frågeställningar

- Vad säger tidigare forskning från de nordiska länderna om hur barn med funktionsnedsättning upplever det att bo på boende?
- Hur upplever barn med funktionsnedsättning det att bo permanent på BmSS? Vilken grad av delaktighet kan barnen sägas ha utifrån Shiers modell?
- Hur kan verksamheten öka delaktigheten bland barn som bor på boende?

Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt CC BY-SA

Genomförande

Kontinuerlig dialog med projektgrupp
(verksamhetschef, enhetschefer och verksamhetsutvecklare)

Litteraturgenomgång, fokusgrupper med personal, skuggning av personal på fyra boenden*, workshop med projektgruppen.

Etikansökan innan skuggning

*) Två har inriktningen barn med NP-diagnoser, två barn med flera funktionsnedsättningar/stora omvårdnadsbehov.

Delaktighetstrappa

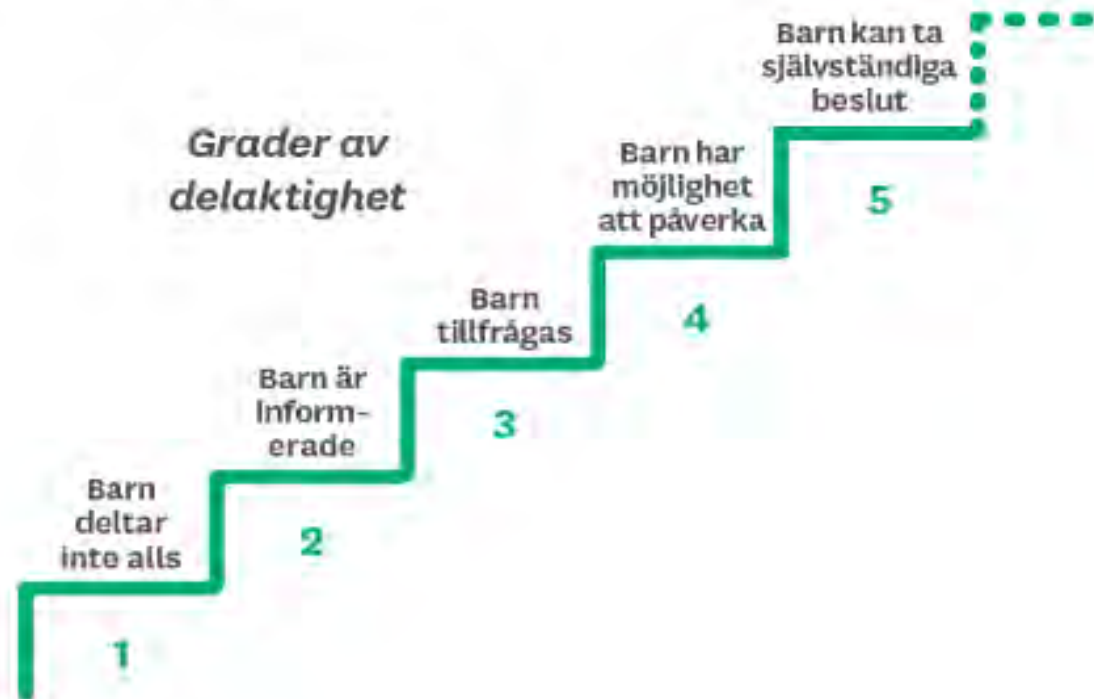
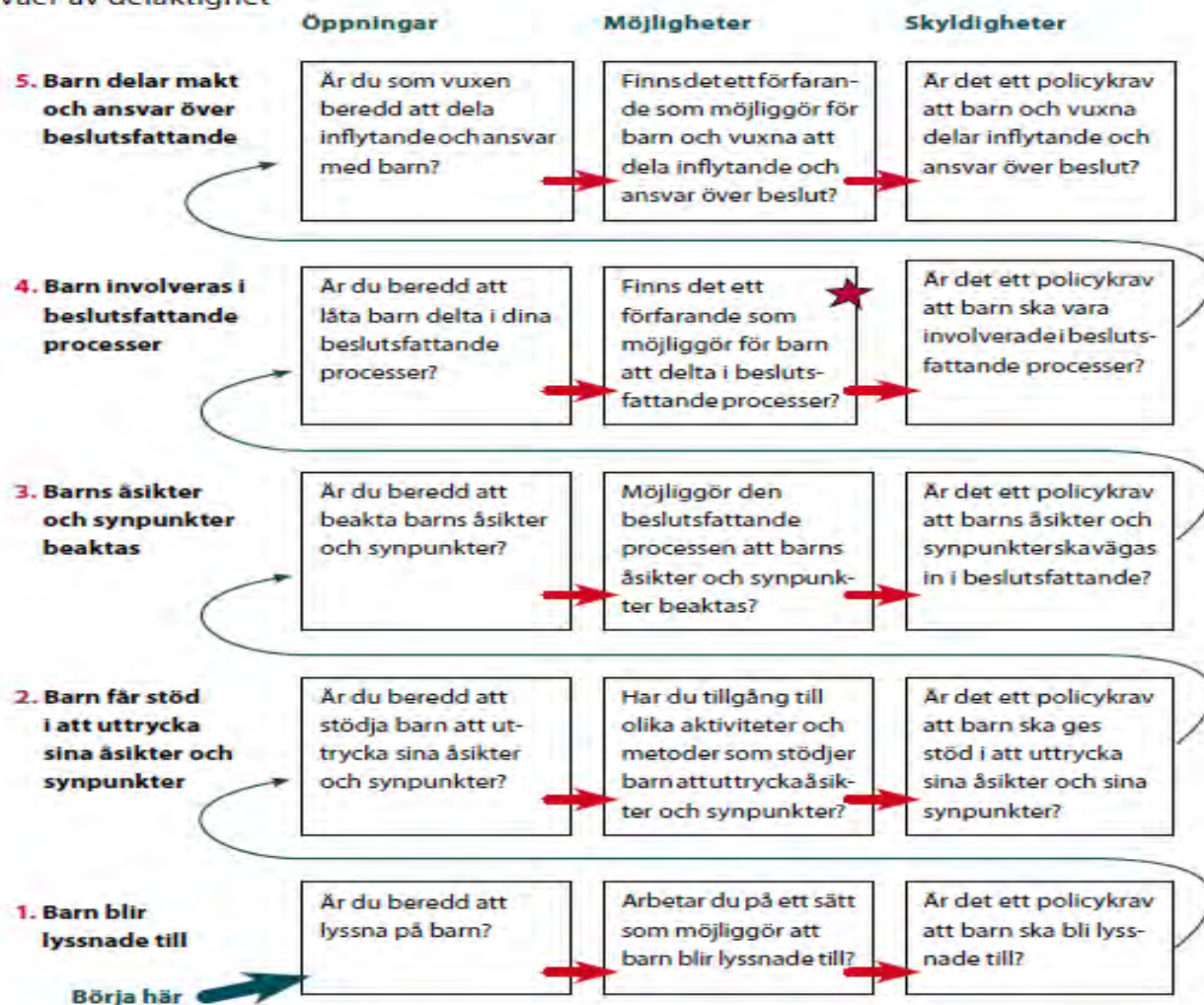

Bild 2

Pathways to Participation – Barns och ungas väg till delaktighet

Nivåer av delaktighet

Modellen hämtad ur: Shier, H. (2001). Pathways to Participation: Openings, Opportunities and Obligations. A New Model for Enhancing Children's Participation in Decision-making, in line with Article 12.1 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. Children & Society Vol 15 pp 107 – 117. (Översättning: Sverre Nyborg Warner för projektet Egen Växtkraft)

Detta är minimigränsen att uppnå ifall man har signerat FN:s konvention om barnets rättigheter

Shiers modell nedbruten i policies, verktyg och beteenden.

Några preliminära resultat

Några intryck från fokusgrupper med personal

Fokusgrupper på 4 boenden (12 deltagare)

Fokus på barnens upplevelser, delaktighet

Resultatet visar att kommunikationen är A och O – förmågan att förstå den icke-verbala kommunikationen

Användning av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation)

Att personalen förstår det enskilda barnets kommunikation

Begreppet delaktighet används och förstås på olika sätt av personalen

Några intryck från skuggningar

Gjort två av fyra skuggningar

Det är annorlunda under sommarlov

Struktur är A och O

Viktigt med lyhördhet men också gränser

Barnens möjlighet till delaktighet varierar mycket...

- utifrån deras intellektuella nivå,
- personalens förmåga att tolka barnets signaler och
- barnets och personalens förmåga att använda AKK

Trygghet är en viktig grund för att skapa delaktighet

Parallella processer

Personalens
miljö

Barnens
miljö

Delaktighet är ett interaktionellt fenomen

Delaktighet skapas mellan människor

Delaktighet förutsätter kommunikation

Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt CC BY-SA

**Delaktighet handlar också om
att få göra de aktiviteter man
gillar**

**Det kan vara enkla aktiviteter
som inte kostar något eller större
utflykter**

**Är en biltur ett
sätt att skapa
delaktighet?**

Delaktighet handlar om att få äta det man gillar

”Vi kan inte laga olika mat till alla barn, det ska vara som i en familj där alla äter samma middag.”

”På fredagarna får NN välja mellan två rätter.”

”En förälder vill inte att vi ger barnet saft...”

Delaktighet bygger på trygghet

- Rutiner skapar trygghet
- Barn behöver förutsägbarhet
- Att känna till och påminnas om rutiner ökar delaktigheten

Sammanfattande konklusioner

- **Kommunikationen och förståelsen** av det enskilda barnet är A och O
- **Trygghet** är också viktig
- Delaktighet skapas i **samspelet mellan barn och personal**
- Viktigt med **samsyn, likvärdigt förhållningssätt** i en personalgrupp
- **Ledarskapet är viktigt** (parallella processer, skapa kontinuitet)
- **Åtgärder** kan införas på policynivå, utbildningsnivå, i det dagliga ledarskapet, i samverkan med andra (Hab., skola, föräldrar), i tillförande av resurser
- Viktigt att utgå från **verkligheten** i förslag till förändringar!
Medskapande på riktigt! Chefer behöver svara på vad som är prio 1 och lägre prioriterat.
- Utgå från att **vikarier alltid kommer behövas** – skapa verksamhet utifrån det!

Tack för att ni
lyssnade!

Vill du veta mer?

Kontakt: lisbeth.lindahl@goteborgsregionen.se

